

המקנא פרק ראשון סוטה

ח א טו"ט א"ה ס"י
קעה סעף יז

כל מקום שנאמר עד הרי באן שנים. ואחד דכתיב גבי "ועד אחד לא יענה זנופש" (במדבר לה), מוקף לה זכר "אחד דיני ממונות" (סנהדרין דף לה). זכריותה מן התלמידים. ו"ל לא יומת על פי עד אחד" (דברים י) דרשין זכר רשון דמכות (דף ו): לעדות מיוחדת, לפוקי אחד רואה מחלון זה ואחד רואה מחלון זה. אצל קשיא: דגזי שזעות העדות כתיב "והוא עד" (ויקרא ה) ומחייבין אפילו אחד, כדמתן שזעות דף לה: כפר אחד והודה אחד - הנוסר חייבו וי"ל: דשזעות העדות לא חייבה תורה אלא זכריותה, כדלפינן התם מקראי. הילכך כל היכא דמפסידו ממון - מחייב, דזכריות ממון תליא מילתא. **מאי** טעמא דר' הושע. צירושלמי מפיק ליה מהני קראי; מאי טעמא (3) * דרבי יהושע - "כי מלא צה ערות דבר" "ערוה" - זו סמיכה, "דבר" - זו הקינוי. וילפינן "דבר" "דבר", מה דבר האומר להלן - על פי שנים, אף כן - "ע"פ שנים. תני רבי יוסי ברי יהודה וכו' משקה ע"פ שנים, נאמר "כי מלא", ואין מנאיה בכל מקום אלא על פי עדים. מה מקיים רבי אליעזר "דבר" - (1) דבר שהוא מרגיל לזה לדי ערוה. עוד צירושלמי: כתיב "ועבר עליו רוח קנאה" וגו' שלא יקנה לה מתוך שמוך, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך גאון, אלא מתוך דבר של אימה. עבר וקינא לה מתמת הדברים הללו, מה את אמרת, למנוח או לעיכוז? אס תאמר למנוח - קינוי קינוי, אס תאמר לעיכוז - אין קינוי קינוי. אמר רבי מנא, אחיכא כהדא: כל מקום שנאמר "חוקה" "תורה" - מעכב (7).

ממשמע שנאמר עד, ולא נאמר "עדים", איני יודע דקדק קאמר? אלא מדלתיקונין למיפסד "אחד", שמע מינה ד"עד" - שנים משמע, דאינו אלא לשון עדות, וקסם עדות שנים. ואמר דחכמא תרי לית בה. לעיל קאי, לפרושי מסקנא דמילתיה - היכי מידיקיש "ועד אין צה". אלא תורה אור טעמא בו. קושטא היא: בלומר, טעמא דכתיב "לא יקום עד באיש" איני יודע שהוא אחד? מה ת"ס "אחד" - זה בנה אב: כל מקום שנאמר "עד" - הרי באן שנים, עד שיפרוט דף הפתוב "אחד". ואמר רחמנא: תרי לית בה, אלא חד "והיא לא נתפשה" - אסורה. אלא טעמא דכתיב "לא יקום עד באיש", הא לא הכי - הוה אמינא "עד" דסוטה חד הוא, ואי אפילו חד קיבא, אלא במאי מיתסרא? איצטרך, ס"א: "עד אין בה" - אין נאמן בה. אין נאמן בה? ואלא מאי בעי - עד דאיכא תרי? לישתוק קרא מיניה, דאתיא "דבר" "דבר" מממון, ואנא ידענא, מידי דהוה אפ"ל עדות שבתורה! איצטרך, ס"א: סוטה שאני, דרגלים דדבר, שהרי קינא לה ונסתרה - ליתיהימן בה עד אחד. ומי מצית אמרת דאין נאמן בה ושריא? והא מדכתיב "והיא לא נתפשה" - מבפ"ל דאסורה! איצטרך, ס"א: אין נאמן בה - עד דאיכא תרי, ובתרי נמי - היא דלא נתפשה, קמ"ס s.7. רבי יהושע אומר מקנא לה על פי שנים" וכו'. s.7. "מ"ט דרבי יהושע? אמר קרא "בה" - בה ולא בקינוי, בה ולא בסתירה. ורבי אליעזר אומר: "בה" - ולא בקינוי. ואימא: "בה" - ולא בסתירה! סתירה איתקש לטומאה, דכתיב: "ונסתרה והיא נטמאה". קינוי נמי איתקש לטומאה, דכתיב: "וקנא את אשתו והיא נטמאה"! הא מיצט רחמנא "בה". ומה ראית? מסתברא סתירה עדיפא, אדרבה, קינוי עדיף שפן עיקר גרם לה! אי לא סתירה - קינוי מי אפא? ואי לא קינוי - סתירה מאי אהני? אפ"ה סתירה עדיפא, דאתחלתא דטומאה היא. מתני' דלא בי האי תנא, דתניא, * רבי יוסי ברבי יהודה אומר משום ר' אליעזר: המקנא לאשתו - מקנא ע"פ עד אחד או ע"פ עצמו, ומשקה לה על פי שנים. השיבו חכמים: דדברי רבי יוסי ברבי יהודה אין לדבר סוף. "מ"ט דר' יוסי ברבי יהודה? אמר קרא "בה" - בה ולא בקינוי. ואימא: "בה" - ולא בקינוי! קינוי איתקש לטומאה, דכתיב: "וקנא את אשתו והיא נטמאה" - סתירה נמי איתקש לטומאה, דכתיב: "ונסתרה והיא נטמאה"?! ההוא לכמה שיעור סתירה - ברי טומאה, הוא דאתא. "השיבו חכמים: דדברי ר' יוסי בר' יהודה, אין לדבר סוף". מאי ניהו? דומינן דלא קני ואמר "קנא". הא כמשנתנו יש דדבר סוף? ומנין דלא איסתת ואמר "איסתת"! אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן: אף דדברי רבי יוסי בר' יהודה אין לדבר סוף. אף דדברי רבי יוסי בר' יהודה ולא מיבעיא למשנתנו? אדרבה, למשנתנו איכא עיקר, התם ליכא עיקר! אלא, אי איתמר - הכי איתמר, א"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן: דדברי ר' יוסי בר' יהודה, * אף כמשנתנו אין לדבר סוף. א"ר חנינא מסורא: אלא לימא איניש לאיתתיה בזמן הזה "לא תיסתרי בהדי פלוגי", דיקנא קי"ל ברבי יוסי בר' יהודה דאמר קינוי על פי עצמו, ומיסתתרא, וליכא האדינא מי סוטה למיבדקה, וקאסר לה עיפוייה איסורא דדעולתם. אמר ריש קשיא: מה לשון קינוי - דבר המפיר קנאה ביניה לבין אחרים. אלא קסבר קינוי על פי עצמו, וכו"ל ע"פ מקנא לא ידעי דקני לה, ואמרי: מאי דקמא דקא בדלה, ואתו למיעבד קנאה בהדה. ורב ימר בר ר' שלמיה משמיה דאבבי אמר: דבר המפיר קנאה בינו לבניה. אלא קסבר: קינוי על פי שנים עדים, וכו"ל ע"פ מקנא דקני לה, ואיהו הוא דאתי למיעבד קנאה בהדה.

סנהדרין ג. לקמן לא.

לקמן ג. נדה ג.

ובספ"ה פ"א

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומי מליט אמרת וכו' שנים הם המזי (3) תוס' ד"ה מאי רבי מ"ט דר"א כי מלא צה. ג"כ פ"י מ"ט דר"א (2) וס"א מה מקיים ר"א דבר. ג"כ פ"י מה מקיים ר"א אליבא דהנה דמתניתין דסבר מקנא ע"פ שנים ומשקה על פי עד א' (3) בא"ד מה מקיים ר"א דבר. ג"כ פ"י מה מקיים ר"א אליבא דהנה דמתניתין דסבר מקנא ע"פ שנים ומשקה על פי עד א' (7) בא"ד תורה מעכב כ"י מעכב קינוי ס"ד:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה כל מקום בו אצל קשיא וכו'. עיין ט"ו ב"ק דף נו ע"א ד"ה אס לא יגיד וי"ע.

אמר קנאי כשפועס עליה. אומר "קנאתי לה מפלוני" ומציא עדים שנקסרה עמו סתירה כל שהיא. דייקן דלא קינא לה - לא נזכרה זו. הא למשנתנו יש סוף. לדברי רבי אליעזר דתמיה. והא ומנין דלא איסתת. ואומר "ליתיה שנקסרה". ולא מיבעיא למשנתנו דתמיה. איכא עיקר. שפ"ר התחיל בעדים שלש ע"י פעם. הכא ליכא עיקר. ולכשיכעוס נקל לומר "קנאתי", והוא ימנע לה סתירות הרבה. לא לימא איניש. אפילו צינו לצינה. ומסתתרא. ונקסרת ונקסרת עליו. קנאה פעם, פמו "הס תלויני בלא א"ל" (דברים לב) "פי קנאה תמנת גבר" (משלי ו). מאי דקפא. מה יש לפנינו, מה איכא עכשיו שזו פולגת מן התלמידים. ובב"ל ע"פ מקנא ידעי דקני לה. שפ"ר עדים מנגלין דקני, ואיהו שונאין אוקס. ואיהו דאתי למיעבד קנאה בהדה.

הוא לא מתחלה היא לא תורה מליסתר: (3) שכבר קנא לה בעדים שלא על ידי כעס. הכא ליכא עיקר שהרי לא קנא לה בפני עדים ולכשיכעוס נקל לו לומר קנאתי והוא ימנע לה סתירות הרבה. ל"ה: (א) לא נתפשה מכלל דפשיטא ליה דנעמאה וכו"י קאמר והיא לא נתפשה אודע אין בה. (ב) חולי ל"ל וכוונתם פירש למשנתנו איכא עיקר שכבר קנא לה בעדים וכו'.

ס"א דר"א ועי' ט"א

תוספות שאני

אלא טעמא דכתיב רחמנא לא יקום עד אחד באיש. וא"ת לא לכתוב רחמנא ועד אין בה לא יקום עד אחד באיש ומימלא משועבט דעד אחד נאמן בסוטה משום דאיכא רגלים לדבר. וי"ל דאין זה סביר כל כך להאמין עד אחד מבט כפרא אי לאו דנפיק (דף לן) מקרא. ואי אפי' תד ליכא אלא במאי מתסרא דאין לומר דאתחרא משום דאיכא רגלים לדבר משום דאין לנו לאורכה בלא עד א' לכל הפחות משום טעמא דרגלים לדבר. דתיב דבר דבר מממון כתיב בנאפת כי מנא בה ערות דבר וכו"ל ברני ממונות על פי שנים עדים יקום דבר. ומי מצית אמרת דאין נאמן בה. פ"ה וכו' מצית אמרת דאי לא גלי רחמנא דכל עד שנים הם דאנא אמינא דהא עד אין בה אין נאמן בה קאמר א"כ בא הכתוב לחקל עליה והא מדכתיב והיא א"ת נתפשה (6) אודע אין בה נהי דריש"י דקרא איכא למימר על ידי שנים עדים ושכב איש אותה בעדים ועד א' אין נאמן אלא והיא לא נתפשה. הכא קאי איני נאמן בה הא אמרת דלא מחוקי לה בנבולת. לשון הקומפרס: לדברי ר' יוסי אין לדבר סוף מאי נענה דוימנן דלא קנא י"מ אין לדבר סוף לפי שאין המים בודקין אותה אם לא קנא והיא אומרת שזוהא א"כ מוציא לעו על המים בודקיהם. אדרבה משנתנו עיקר (י"א) [מ"ב] הכי אדרבה משנתנו עיקר דיון דקני לה על פי שנים תהא מותרת אבל במילתא ד"ה יוסי בר' יהודה דמיייר דלא קנא